

روش تدریس مفاهیم (کار در کلاس)

جدول ۱ (کلمات)

کار در کلاس

تمرین اول - جدول دورا با استفاده از کلمات داده شده کامل کنید و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

عبادت هرگز - پیروی کردن - مسیحی - شریک نگریم - شادمان و گوارا هستید

عربی	فارسی	عربی	فارسی
عِبَادَتِ	عبادت	تَوَادُّعًا	شادمانی
تَبِعُوا	پیروی کردند	تَبِعُوا	تبع کردند
تَبِعُوا	تبع کردند	تَبِعُوا	تبع کردند
تَبِعُوا	تبع کردند	تَبِعُوا	تبع کردند
تَبِعُوا	تبع کردند	تَبِعُوا	تبع کردند
تَبِعُوا	تبع کردند	تَبِعُوا	تبع کردند

برای تکمیل جدول کلمات، نکته و پیچیدگی خاصی وجود ندارد و با روش‌های به کار رفته در سایر درس‌ها، جدول کلمات به آسانی تکمیل می‌شود.

۱- کلمه‌ی «أَرْبَاب» جمع «رَبّ» است ولی چون در فارسی «پروردگاران» مصطلح نیست، از این رو «خدایان» ترجمه می‌شود. به این ترتیب، کلمه‌ی «ارباب» با کلمه‌ی «الالهه» که معنای دقیق آن «خدایان» است مشابهت دارد. البته «الالهه» را اغلب «معبودان» ترجمه می‌کنند و در این صورت، اشتباهی پیش نمی‌آید.

۲- حَنِيف: از ریشه‌ی حَنَفَ به معنای تمایل به حق است. بنابراین، حنیف کسی است که به حق تمایل و گرایش دارد؛ حق را می‌پذیرد و به تعبیری حق جو است. چنین فردی در اعتقادات خود حق‌پذیر و حق‌جو، یکتاپرست خواهد بود.

۳- اتَّبِعُوا: پیروی کردند. فعل ماضی است و با «اتَّبِعُوا» که فعل امر است، بسیار مشابهت دارد. لذا باید توجه دانش‌آموزان را به نحو مناسبی به آن جلب کرد تا دچار اشتباه نشوند («اتَّبِعُوا در

درس سوم آمده است).

۴- **أَعْبُدُ**: این کلمه نیز به «أَعْبُدُ» به معنای «عبادت کن» بسیار شباهت دارد («أَعْبُدُوا» در درس ۷ سال اول آمده است).

تمرین نوشتن عبارتهای قرآنی را به کمک هم گروه خود جدا کنید.

عبارت	ترجمه
قُلْ مَا أَلْبَسُهُمْ	
وَأَلْبَسُوا	
وَأَلْبَسُوا مَا كَانُوا	
وَأَلْبَسُوا مَا كَانُوا	
لَمَعَلَّزِينَ مَا كَانُوا	
لَمَعَلَّزِينَ مَا كَانُوا	
لَمَعَلَّزِينَ مَا كَانُوا	
لَمَعَلَّزِينَ مَا كَانُوا	

بسم الله الرحمن الرحيم

جدول ۲ (ترکیب ها)

دانش آموزان این تمرین را به روش درس های قبل و با نظارت دبیر محترم در کلاس انجام می دهند و تصحیح می کنند.

برخی نکات قابل ذکر در این جدول، به شرح زیرند.

۱- **لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ**: عبادت نمی کنم آنچه را عبادت می کنید. کلمه ی «تَعْبُدُونَ» در جدول معنا نشده است تا دانش آموزان به کمک آموخته های درس عربی، معنای این فعل را از روی صیغه ی «أَعْبُدُ» حدس بزنند.

۲- **وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ**: و نه شما عبادت کننده هستید آنچه را (من) عبادت می کنم. کلمه ی «عَابِدُونَ»، اسم و به معنای «عبادت کنندگان» است. این کلمه به تناسب «أَنْتُمْ»، به صورت جمع آمده است ولی در فارسی، بهتر است مفرد معنا شود. خلاصه مفهوم جمله این است که شما نیز

آنچه را من عبادت می‌کنم، عبادت نمی‌کنید.

۳- **وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ:** و نه من عبادت‌کننده‌ام آنچه را عبادت کردید. «عَبَدْتُمْ» فعل

ماضی مخاطب و به معنای «عبادت کردید» است.

۴- **تَعَالَوْا إِلَيَّ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ:** بیایید به سوی آنچه نازل کرد خدا.

جدول ۳ (تشخیص ترجمه صحیح)

دانش‌آموزان با این نوع تمرین نیز از سال قبل آشنایی دارند. مجدداً توصیه می‌شود که در صورت امکان، دانش‌آموزان عبارت‌های قرآنی را دقیق و کامل ترجمه کرده و آن ترجمه را با ترجمه‌های کتاب مقایسه کنند سپس، ترجمه‌ی مربوط را بیابند و علامت بزنند. در ترجمه‌های ارائه شده، فعل در آخر جمله آمده است.

نکته

۱- عبارت «وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ» هدف نهایی خلقت انسان را بیان می‌کند اما در آیات و سوره‌های قرآن، هدف‌های دیگری هم برای آمدن انسان به این جهان (دنیا) ذکر شده و نیز درجات و جایگاه و فلاح و رستگاری و سرانجام مؤمنان و متقیان بیان شده است. به هر

حال، هدف نهایی و جایگاه بلندی که انسان در نهایت، به آن دست می‌یابد و مطلوب بزرگ اوست، عبودیت خدای متعال است.

۲- عبارت «یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ...» در مورد افراد یا گروه‌هایی است که ادعاهایی می‌کنند؛ در حالی که پای‌بند آن‌ها نیستند و در حقیقت، به نوعی نفاق دچارند. البته گفتن مطالب درست و تبلیغ آن‌ها یا امر به معروف و نهی از منکر در هر صورت با وجود شرایط آن لازم است؛ گرچه شخص گوینده توفیق عمل به آن را نداشته باشد.

جدول ۴ (کاربرد کلمه مِنْ)

در ضمن این تمرین، یکی دیگر از معانی پرکاربرد «مِنْ» بیان شده است.

«مِنْ» در جمله‌های منفی و سؤالی معمولاً «مِنْ جنسیتَه» است و نفی و سؤال در مورد آن یعنی نفی وجود یا سؤال در مورد وجود آن چیز. مثلاً «مَا لَهُمْ مِنْ نَصِيرٍ» یعنی از نوع ناصر و یاور چیزی برای آن‌ها وجود ندارد. این نوع جمله‌ها در فارسی دقیقاً با عبارت «هیچ...» بیان می‌شود؛ مثلاً جمله‌ی «برای آن‌ها هیچ یآوری نیست».

ترجمه‌ی عبارات به ترتیب به این صورت می‌شود:

- ۱- و هیچ خدایی نیست جز الله.
- ۲- و برای شما هیچ یآوری نیست.
- ۳- بگو: آیا هیچ علمی نزد شما هست؟
- ۴- و برای ستمکاران هیچ یآوری نیست.
- ۵- و برای آنان در زمین هیچ ولی و یآوری نیست.

مرد اول علمی جهان، حافظ قرآن بود

دکتر سید محمود حسینی، انقلابی عظیم بر آس بیدار با قرآن کرب و بلا داشت و بطوری که بر جملات علمی و فلسفی، در ضمن بحث و گفتگو از آیات قرآن و روایات معصومین (ع) بهره می گرفت و به آنجا استدلال می کرد. خلاصه آنکه از این طبقات طبقاتی بود که هر طایفه (مفسر) استیلائی از حوزة و دانشگاه عربیون تشبه ترغیب مطلقین برآورد و خلاصه بحثهای مفسرین از راه تر حیل انجمن تشکیل می شد.

دکتر حسینی، برادری خوشرو و خوشن و استادی با وقار و قویان بود. انجمن فقهائش را از فواید و فراوانی قرآن و احکام واجبات بین استیلا و مذهب می آورد و از آنکس می خواست قرآن را با فهمی فصیح و زبانی قوی و با مرفعهای آیات تلاوت کند.

این دانشمند فریادگانه، خلاصه آنکه دوران انجمن حافظ و مدعیان از حفظ داشتند و چهار زبان آلمانی، مانا می خواند، فرانسیسی، انگلیسی و روسی تسلط داشت و در ضمن بر تحقیقات علمی خود، از زبانهای دانشگاه، لاتین، روسی، یهودی، آلمانی، ترکی، ایتالیایی و روسی استفاده می کرد.

به حافظ قرآنی شناسگر آیدو علمی و روحانی دلی، بزرگوارین انسان علمی قرآنیست به اینک اعطای شد. هرچند در سال ۱۳۳۹ ه. ش. در آن از خدمات او به عنوان داور فیزیک ایران قلمرو و بر انجام در سال ۱۳۷۰ میلادی به عنوان داور این علمی جهان، آنگاه شد.

این دانشمند بزرگ، پس از ۹۰ سال تلاش خالصانه در تفسیر ۱۳۳۹ ه. ش. در دولت خود را بیگ گشت، ولی این سخنور و مشعل و شادانگر بر نظر او، همواره انگیزه داشتین جهان و دانش آموزان با ایمان بر او تکیه داشتند.

۱۳۰۰

اِسْمَا تِلْخَسِي التَّلْمَا مِنْ حِيَابِ التَّلْمَا

در بهمن اسفند ماه سال ۱۳۵۱ ه. ش. در یکی از جمعهای شهر تهران، آلودگی چشمی به جهان می گشاید که او را سید محمود حسینی است. از هر زمان دیدن گوشتی از سوره سحر بخورد می شود و سایر فداکار و فاضلین، در نهایت فقر و محرومیت او و برارش را به ننگی زیست می کند.

سید محمود به دلیل تلاقی دیدار و جملات حاضر در همان دوران کودکی، حافظ قرآن می شود و آن گاه خارج کشور را یکی پس از دیگری با زبانی مسلط می خواند که آن که در طایفه دانشمندی از این زبانی تا فارسی خود را در رشته انبیاات بر زبان می نهد. سپس در طی هفت سال بعد، کشی حرکت کارشناسی در رشته های مهندسی راه و ساختمان (امروزه) و اقتصاد، دنبال می کند.

پسندش، مهندسی محنت و مهندسی روانه، علاوه بر کارهای فیزیک را به سمت می آورد و این بر حلی است که او ۲۵ سال به کار داد. از آن پس از سال ها به تحقیق و بررسی در علم فیزیک مشغول می شود و آن که نظریه جدیدی را بر علم فیزیک، بحث عنوان نظریه بی نهایت بودن ذرات است و آن ذراتی که در جهان برده می کند. ستاره و ارضانی اشغال او بر طریقی و از آن ای نظریه کسی نیست بر مکتوبات دانشمندی مشهور ترین فیزیکدان جهان.

۱۳۰۰

هدفها

- ۱- آشنا کردن دانش آموزان با پروفیسور حسابی به عنوان حافظ قرآن
- ۲- علاقه مند کردن آنان به الگو قرار دادن زندگی پروفیسور حسابی
- ۳- ایجاد انگیزه برای تلاش جهت پیشرفت قرآنی و علمی در زندگی
- ۴- آشنایی با پیام قرآنی «منزلت دانشمندان در قرآن».

روش تدریس

- ۱- روخوانی متن درس توسط دانش آموزان
- ۲- توضیحات دبیر محترم درباره ی ارتباط بین علم و ایمان
- ۳- جمع خوانی دانش آموزان از پیام قرآنی آیه ی ۲۸ سوره ی فاطر

۴- گفت‌وگوی دانش‌آموزان درباره‌ی شخصیت علمی دکتر سید محمود حسابی،
علامه محمد تقی جعفری و علامه مرتضی مطهری.

نمونه موضوعات برای گفت‌وگوی بیش‌تر دانش‌آموزان

- ۱- درباره‌ی «نظریه‌ی بی‌نهایت بودن ذرات» پژوهشی انجام دهید.
- ۲- کدام موضوعات مربوط به علم فیزیک را می‌توان در قرآن یافت؟
- ۳- چرا دکتر حسابی به عنوان «مرد اول علمی جهان» برگزیده شد؟

منابع برای مراجعه

- ۱- علم و ایمان، شهید مرتضی مطهری، انتشارات صدرا، سال ۱۳۷۹.
- ۲- زندگی‌نامه‌ی پروفیسور حسابی، مرکز نشر آثار دکتر حسابی، سال ۱۳۸۰، بنیاد پروفیسور حسابی.

روش بررسی تکلیف انس با قرآن در خانه (قسمت ب)

به روش درس‌های قبل، ابتدا تکلیف دانش‌آموزان را بررسی کرده و سپس، با پرسش از ایشان، نحوه‌ی خواندن عبارت‌ها و ترجمه‌ی آن‌ها را ارزیابی کنید. برخی نکات قابل ذکر در این جدول، به شرح زیرند.

۱- **تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ**: بیایید به سوی کلمه‌ای یکسان بین ما و بین شما. به معنای «کَلِمَةٍ» که به صورت نکره (کلمه‌ای) معنا شده است و همچنین به حرف «که» که بعد از آن آمده است و معنای جمله را روشن می‌کند، توجه کنید. منظور از «کَلِمَةٍ» در ادامه‌ی عبارت توضیح داده شده است که همان عبادت خدای یگانه، شریک قرار ندادن برای او و کسی را به جای او ربّ و صاحب اختیار نگرفتن است. این اعتقاد در میان همه‌ی ادیان توحیدی (یهودیت، مسیحیت و اسلام) یکسان و مورد اتفاق است.

۲- **أَنْ لَا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا**: که عبادت نکنیم غیر الله (خدای یکتا) را و شریک نگیریم به (برای) او چیزی را. در جدول لغات، کلمه‌ی «أَعْبُدُ» معنا شده که مضارع متکلم و حده

است. در این عبارت، همان فعل به صیغه‌ی جمع آمده است. انتظار می‌رود دانش‌آموزان با توجه به آنچه از کتاب عربی آموخته‌اند، بتوانند آن را معنا کنند. در صورت لزوم، توضیح ضروری ارائه کنید ولی این توضیحات به تفصیل منجر نشود. قبلاً توضیح داده‌ایم که فعل‌های مضارع، به تناسب سایر اجزای جمله، گاه به صورت مضارع اخباری و گاه به صورت مضارع التزامی معنا می‌شوند. ترجمه‌ی چنین افعالی به هر یک از این دو صورت صحیح است ولی شکل مناسب‌تر را برای دانش‌آموزان توضیح می‌دهیم.

۳- وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ: و نگیرند بعضی از ما بعضی را خدایانی به جای خدای یکتا (الله). همان‌طور که می‌دانید، «دون» به معنای «غیر، جز» است. گاهی نیز مناسب است ترکیب «مِنْ دُونِ» را، «به جای» معنا کنیم.

۴- يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَ أَنْتُمْ تَشْهَدُونَ: ای اهل کتاب، چرا کافر می‌شوید (کفر می‌ورزید) به آیات (نشانه‌های) خدا، در حالی که شما شاهد و گواه هستید؟ یعنی، چرا در حالی که نشانه‌های پیامبری را در پیامبر اسلام به خوبی تشخیص داده‌اید و گواه هستید که با آنچه در تورات و انجیل آمده است تطابق دارد، باز هم آگاهانه به این نشانه‌ها کفر می‌ورزید و به پیامبر اسلام ایمان نمی‌آورید؟

درس ششم

درس ششم

آیات ۶۶ تا ۶۹ سوره آل عمران از تبار کوس کلمه و با آن بخوانید و کلمات را نشان دهید.

ایموا بالله من الشهادة الأوسع
بسم الله الرحمن الرحيم

قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ مَا آتَاكُمْ مِنْهُ فَتَحْتُمُوهَا
وَمَا آتَاكُمْ مِنْهُ فَتَحْتُمُوهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
وَمَا آتَاكُمْ مِنْهُ فَتَحْتُمُوهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
وَمَا آتَاكُمْ مِنْهُ فَتَحْتُمُوهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
وَمَا آتَاكُمْ مِنْهُ فَتَحْتُمُوهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
وَمَا آتَاكُمْ مِنْهُ فَتَحْتُمُوهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

درس ششم

آیات ۶۶ تا ۶۹ سوره آل عمران از تبار کوس کلمه و با آن بخوانید و کلمات را نشان دهید.

ایموا بالله من الشهادة الأوسع
بسم الله الرحمن الرحيم

قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ مَا آتَاكُمْ مِنْهُ فَتَحْتُمُوهَا
وَمَا آتَاكُمْ مِنْهُ فَتَحْتُمُوهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
وَمَا آتَاكُمْ مِنْهُ فَتَحْتُمُوهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
وَمَا آتَاكُمْ مِنْهُ فَتَحْتُمُوهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
وَمَا آتَاكُمْ مِنْهُ فَتَحْتُمُوهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
وَمَا آتَاكُمْ مِنْهُ فَتَحْتُمُوهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

روش تدریس و تمرین قرائت

تدریس و تمرین، رفع اشکالات و تصحیح اشتباهات، تلفظ حروف خاص عربی، تکلیف و ارزش‌یابی این درس بر اساس روش کلی و مطابق درس‌های قبل انجام می‌شود.

نکات خاص قرائت این درس

۱- تأکید بر بیان حروف مشدّد، به ویژه تشدیدهای متوالی و مواردی که در اثر ادغام پیش می‌آید، و اتصال حرکت قبل از حروف ناخوانا به ساکن یا تشدید در ترکیب‌های وَالنَّبِيِّنَ، لَانْفُرُقُ، يَهْدِي اللّٰهَ، وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ، لايُخَفِّفُ، لايَهْدِي الْقَوْمَ الظّالِمِينَ، ثُمَّ ارْزَادُوا، هُمُ الضّالُّونَ، مِلَّةَ الْأَرْضِ، وَلَوْ افْتَدَى.

۲- توجه به ناخوانا بودن «و» در کلمه‌های اُولَئِكَ، جَزَاؤُهُمْ.

۳- توجه به حالت وقف بر کلمات مِنْهُ، حَقٌّ، بِهِ.

۴- موارد ادغام، اخفاء و اقلاب که ممکن است مورد سؤال باشند یا حروف مشدّد را به وجود

آورند: مِنْ رَبِّهِمْ، أَحَدٍ مِنْهُمْ، وَمَنْ يَبْتَغِ، دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ، قَوْمًا كَفَرُوا، يُنظَرُونَ، مِنْ بَعْدِ، غَفُورٌ رَحِيمٌ، فَلَنْ يُقْبَلَ.

۵- تأکید بر تلفظ صحیح حروف خاص عربی، در صورتی که مهارت روخوانی و روان‌خوانی

دانش‌آموزان در حدّ مطلوب باشد. کلمات دارای حروف خاص عربی در این درس عبارت‌اند از:

عَلَيْنَا، عَلَيَّ، إِسْمَاعِيلَ وَ إِسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ وَ الْأَسْبَاطِ، عِيسَى، أَحَدٍ، نَحْنُ، يَبْتَغِ غَيْرَ، بَعْدَ، حَقٌّ، الظَّالِمِينَ، عَلَيْهِمْ لَعْنَةٌ، أَجْمَعِينَ، عَنْهُمْ الْعَذَابُ، يُنظَرُونَ، إِلَّا الَّذِينَ، ذَلِكَ، أَصْلَحُوا،

غَفُورٌ رَحِيمٌ، ثُمَّ أَزَادُوا، هُمُ الضَّالُّونَ، أَحَدِهِمْ، مِثْلُ الْأَرْضِ ذَهَبًا، نَاصِرِينَ.

۶- پرهیز از افراط و تکلّف ورزیدن در تلقّظ حروف.

روش تدریس مفاهیم (کار در کلاس)

جدول ۱ (کلمات)

کار در کلاس			
تمرین اول - جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل کنید و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.			
فرد امر گذارم - اصلاح گردد - طور گرد - توبه گردد - زبان گران - پادشاه - نهات دادند			
.....
.....
.....
.....
.....

در جدول این تمرین، ۷ کلمه از ۱۴ کلمه، فعل است که دانش آموزان کم تر با آن‌ها آشنا هستند. تکمیل جدول و تکرار و تثبیت کلمه‌ها به شیوه‌ی درس‌های گذشته و با اتکا به آموخته‌های دانش آموزان، استفاده از کلمه‌های هم خانواده و ... به سادگی مقدور است.

برخی نکات:

۱- **أَحَدٌ**: به معنای «یک» یا «یگانه» است و در جمله‌های منفی مانند «لَا تُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ...» به معنای «هیچ یک» می‌آید.

۲- **عَفَا**: همان طوره که می‌دانید، فعل ماضی و به معنای: عفو کرد، گذشت کرد و درگذشت است.

۳- در درس، کلمه‌ی «يَبْتَغِ» آمده است که با توجه به معنای «يَبْتَغُونَ»، دانش آموز باید معنای آن را پیدا کند. **يَبْتَغِ**: طلب می‌کند، می‌جوید.

تمرین دوم: ترکیب‌های قرآنی را به شکل هم‌گروهی خود جدا کنید.

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ	إِلَّا بِالْحَقِّ
عَلَّمَكَ	أَلْفَاظًا
أَلْفَاظًا	مِنْ لَدُنِّكَ
مِنْ لَدُنِّكَ	فَلْيَسْمَعْ
فَلْيَسْمَعْ	الْعَرَبُ
الْعَرَبُ	وَالَّذِينَ
وَالَّذِينَ	أَخْبَرُوا
أَخْبَرُوا	أَنَّكَ
أَنَّكَ	أَنْتَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مَدَنِيَّةٌ مَشْرِقِيَّةٌ مَشْرِقِيَّةٌ مَشْرِقِيَّةٌ

جدول ۲ (ترکیب‌ها)

به روش دروس قبل، دانش‌آموزان این تمرین را با نظارت دبیر محترم در کلاس انجام می‌دهند و تصحیح می‌کنند.

برخی نکات قابل ذکر در این جدول، به شرح زیرند.

۱- وَاوْتِيَ النَّبِيُّونَ: و آنچه داده شد به پیامبران. در این عبارت، فعل «اوتی» مجهول «النَّبِيُّونَ» نائب فاعل آن است. همان‌طور که در جدول کلمات درس آمده است، اگر این فعل را با حرف اضافه‌ی «به» ترجمه کنیم، معنای عبارت روشن خواهد بود.

۲- عِنْدَهُمُ الْعِزَّةُ: نزد ایشان عزت (را). ممکن است این عبارت به صورت «نزد ایشان عزت است» معنا شود، این ترجمه را نمی‌توان غلط گرفت ولی باید دقت کرد که صحیح هم نیست. توضیح آن که این عبارت، دنباله‌ی عبارت شماره‌ی ۳ و قبل از عبارت شماره‌ی ۵ است. بنابراین، عبارت کامل که از آیه‌ی ۱۳۹ سوره‌ی نساء انتخاب شده، چنین است:

أَيَّبَتَّغُونَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا

آیا می‌جویند نزد آن‌ها عزت را؟ پس (در حالی که) قطعاً همه‌ی عزت برای خداست. نکته‌ی دیگر این که «الْعِزَّةُ»، مفعول به «يَبْتَغُونَ» است؛ از این رو نمی‌توان این ترکیب را به صورت «نزد

ایشان عزّت است» معنا کرد. به هر حال، در این جا باید سه ترکیب سوم تا پنجم را با هم معنا کنیم و توضیح لازم را به دانش‌آموزان بدهیم.

نکته: همان‌طور که می‌دانید، قید «جمیعاً» که گاهی در آخر جمله‌های قرآنی می‌آید، معمولاً قبل از یکی از اجزاء جمله معنا می‌شود؛ مانند همین جمله که به صورت «همه‌ی عزّت...» معنا شده است.

۳- وَ شَهِدُوا عَلٰی اَنْفُسِهِمْ: و شهادت دادند به ضرر خودشان. گاهی چنین عبارتهایی در فارسی به صورت «شهادت دادند علیه خودشان» ترجمه می‌شود. به عبارت دیگر، «علیه» که یک ترکیب عربی و به معنای «بر او» یا «بر آن» است، در فارسی برای چنین حالاتی اصطلاح شده است و معنای «به ضرر» می‌دهد.

۴- هَلْ جَزَاءُ الْاِحْسَانِ اِلَّا الْاِحْسَانُ: آیا پاداش نیکی کردن جز نیکی کردن است؟ «احسان» مصدر و به معنای «نیکی کردن» است.

جدول ۳ (تشخیص ترجمه صحیح)

شکل این تمرین، روش تدریس و نتایج آن، مشابه تمرین ۳ درس یک و بعضی از درس‌های دیگر است.

۱- در عبارت سوم «فَأَغْفِرُ لِلَّذِينَ تَابُوا» دانش‌آموزان کلمه‌ی «اغْفِرُ» را نخوانده‌اند لیکن کلمه‌ی «يَغْفِرُ» را که معنای آن «می‌آمرزد» است، در سال اول خوانده‌اند. بنابراین، می‌توانند حدس بزنند که معنای عبارت قرآنی بالا «پس می‌آمرزد...» نیست و به این ترتیب، ترجمه‌ی صحیح و معنای «اغْفِرُ» را می‌آموزند. البته بهتر بود کلمه‌ی «اغْفِرُ» در جدول لغات آموزش داده می‌شد.

۲- در عبارت پنجم «وَاللَّهُ يَشْهَدُ...»، کلمه‌ی «يَشْهَدُ» قبلاً معنا نشده ولی با توجه به این که در هر دو جمله معنای صحیح «يَشْهَدُ» آمده است، جای تردید باقی نمی‌ماند و معنای آن به طور ضمنی آموزش داده می‌شود.

در همین عبارت، معنای «کاذب» و «کاذبون» برای دانش‌آموز معلوم و روشن فرض شده؛ بنابراین، جداگانه ذکر نشده است.

جدول ۴ (کاربرد حرف ب)

در این تمرین، در مورد «باء زائده» یا «باء تأکید» نکته‌ای بیان شده است. گفتنی است که تشخیص دادن این که در کجا «باء» زائد است یا فقط معنای تأکیدی دارد و در کجا باید معنا شود، به عهده‌ی ترجمه‌کننده (دانش‌آموز) است. در واقع، دانش‌آموز به تدریج با تمرین بیشتر و توجه به نکات آموزش داده شده و مفهوم عبارت و در نهایت، به کمک دبیر محترم، در هر مورد معنای درست را انتخاب می‌کند. این اتفاق در بسیاری از درس‌های دیگر نیز می‌افتد. مثلاً در درس فارسی وقتی برای یک لغت چند معنا داده می‌شود، انتخاب معنای مطلوب به عهده‌ی دانش‌آموز است. در این درس و این تمرین نیز همین گونه است؛ مثلاً در عبارت «وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ...» معلوم است که ترجمه به صورت «خداوند به غافل نیست از...» غلط است و «به» در جمله‌ی فارسی زائد و ناصحیح است. توجه داشته باشید که رعایت نکته‌ی گفته شده در این تمرین و اصولاً نکات تمرین‌های چهارم درس سوم و درس‌های بعد، برای دانش‌آموزان الزامی نیست، گرچه به نظر می‌رسد که اغلب دانش‌آموزان با اندک توجهی خودبه‌خود آن را رعایت می‌کنند. به هر حال، برخی از این نکات مورد توجه دانش‌آموزان است و یادآوری آن‌ها می‌تواند راه‌گشا باشد.

– در عبارت چهارم «أَنْ يُحْسِنُوا...» را «این که زنده کند...» یا «زنده کردن...» معنا می‌کنیم.

مرا نظم قرآن خوش آمد نکو

به ترجمه آیات ۱۹۷-۱۹۸ و ۱۰۰ سوره یون که توسط آقای محمد به نظم سروده شده است. اینک ترجمه شریف.

بگفتند چه سینه ایست که در کف
که چه از گزینش بگفتند همه
بسیار از گزینش بگفتند همه
چون از آن همه سینه ایست که در کف
بگفتند چه سینه ایست که در کف
چون از آن همه سینه ایست که در کف

چون از آن همه سینه ایست که در کف
بگفتند چه سینه ایست که در کف
چون از آن همه سینه ایست که در کف
بگفتند چه سینه ایست که در کف
چون از آن همه سینه ایست که در کف
بگفتند چه سینه ایست که در کف

شناخت

مرا نظم قرآن خوش آمد نکو

آمد محمد حرزاد ۱۳۲۰ و اهل نیشابور است. پس از آن که تحصیلات خود را در رشته مهندسی پارسایی در دانشگاه امریکه به پایان رساند. موفق به دریافت کارشناسی ارشد و دکتری در رشته زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه تهران شد. او موفق شده است کل قرآن کریم و توحید الهامه را به ترجمه منظوم درآورد. بیستم خود او در این باره چه می گوید:

کسی در دوران دانشجویی مشغول خواندن قرآن بودم احساس کردم چه خوب است زیبایی های قرآن تا آنجا که ممکن است در قالب ترجمه ای زیبا جلوه کند. این بود که تصمیم گرفتم قرآن را به گونه ای ترجمه کنم تا این ترجمه برای نوجوانان و جوانان و نیز اهل علم و ادب جذاب باشد. این تصمیم سرانجام به نظم در آوردن ترجمه ای قرآن گشت.

این نام بصورت کتابچه در دسترس عموم قرار گرفته است.

این کتابچه در دسترس عموم قرار گرفته است.

شاید باور نکنید اگر بگویم مطالعات قرآنی من تا آن زمان به اندازه ای گسترش بود که قرآن را به دست سرگرمی و فقط به روخوانی ایات بسنده نمیکنم. ولی رفته رفته علاقه ای من به درک معنای قرآن بیشتر شد.

هدفها

- ۱- آشنا کردن دانش آموزان با یکی از چهره های خدمت گزار در حوزه ادبیات برای قرآن کریم
- ۲- آشنا کردن آنان با یکی از ترجمه های منظوم قرآن کریم
- ۳- ایجاد علاقه مند کردن دانش آموزان به خدمت گذاری قرآن کریم
- ۴- ایجاد انگیزه برای تلاش جهت الگو قرار دادن چهره های موفق قرآنی.

روش تدریس

- ۱- روخوانی متن درس توسط دبیر محترم با صدای رسا و بلند

۲- روخوانی از متن درس و جمع خوانی دانش‌آموزان.

نمونه موضوعات برای گفت‌وگوی بیش‌تر دانش‌آموزان

- ۱- شعر و نظم چه تفاوت‌هایی دارند؟
- ۲- مقایسه‌ی ترجمه‌ی روان یا تحت‌اللفظی آیه‌های ۸۶، ۸۹ و ۹۰ سوره‌ی آل‌عمران با ترجمه‌ی قرآن منظوم امید مجد در همین آیات
- ۳- آیا علاوه بر امید مجد افراد دیگری قرآن را به شکل منظوم ترجمه کرده‌اند؟
- ۴- ترجمه‌ی منظوم قرآن با ترجمه‌های دیگر چه تفاوت‌هایی دارد؟
- ۵- برای ترجمه‌ی قرآن چه توانایی‌هایی باید داشته باشیم؟

منبع برای مراجعه

- قرآن منظوم، ترجمه‌ی امید مجد، انتشارات مجد، ۱۳۸۰.

روش بررسی تکلیف انس با قرآن در خانه (قسمت ب)

به روش درس‌های قبل، پس از بررسی تکلیف دانش‌آموزان، با پرسش از ایشان، نحوه‌ی خواندن عبارات‌ها و ترجمه‌ی آن‌ها را ارزیابی می‌کنیم.

برخی نکات قابل ذکر در این جدول، به شرح زیرند.

۱- **قُلْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَ مَا أُنزِلَ عَلَيْنَا**: بگو ایمان آوردیم به خدا و آنچه نازل شد بر ما. با توجه به ترکیب جمله، روشن می‌شود که «ما» باید «آنچه» معنا شود و نافیقه نیست.

۲- **وَ مَا أُوَيْنَ مُوسَىٰ وَ عِيسَىٰ وَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ**: و آنچه داده شد به حضرت موسی و حضرت عیسی و پیامبران، از سوی پروردگارشان. توجه داشته باشید که ترکیب «مِنْ رَبِّهِمْ» متعلق به فعل «أُوَيْنَ» است.

۳- **لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَ نَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ**: فرق نمی‌گذاریم میان هیچ یک از آن‌ها و ما برای او فرمان برداریم. منظور از «آن‌ها» پیامبران الهی است؛ یعنی، بین هیچ یک از پیامبران الهی فرق نمی‌گذاریم. «برای او فرمان برداریم» یعنی «فرمان بردار او هستیم». عبارات‌های ۱ تا ۴، آیه‌ی ۸۴ سوره‌ی آل عمران را شامل می‌شود و ضمیر «ه» در عبارت اخیر به «الله» که در ابتدای آیه آمده

است، برمی‌گردد؛ یعنی، ما فرمان‌بردار خدا و تسلیم او هستیم.

۴- **كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعَدَ إِيمَانِهِمْ:** چگونه هدایت می‌کند خدا قومی را که کافر شدند بعد از ایمانشان؟ به جایگاه حرف‌های «را» و «که» توجه داشته باشید. همان‌طور که می‌دانید، ضمائر متصل را به دو شکل می‌توان معنا کرد. مثلاً در این آیه، ضمیر «هُم» می‌تواند «آنها» یا «شان» معنا شود. گاهی تفاوتی نمی‌کند و گاهی «شان» مناسب‌تر است. در این جا «شان» مناسب‌تر است.

۵- **وَشَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ:** و شهادت دادند که پیامبر (اسلام) حق است و آمد برای آن‌ها دلایل روشن. «أَنَّ» در این جا به صورت «که» معنا می‌شود.

درس هفتم

در این درس

این آیه تینت و جیع لغت‌ها
 لَعْدَى بِسَلَّةٍ نَبَاتٍ قَمًا وَ هَدَى لِعَالَمِينَ ۱۱
 فَمِمَّا بَاءتْ نَبَاتٌ نَعَامٌ إِبْرَاهِيمَ
 وَ مَن دَخَلَهُ كَانَ بَارِتًا
 وَ لَعُو هَدَى الشَّامِي سَج التَّيْنَتِ مَن اسْتَطَاع أَنَّهُ سَبِيلاً
 وَ مَن لَعَزَ فَإِنَّ اللّٰهَ لَمَسْرُوعٍ عَنِ الْعَالَمِينَ ۱۲
 كُلُّ مَا أَغْلَى الْكَيْدَابَ لَمَّ تَخْلُفُونَ بِأَبَاتِ اللّٰه
 وَ اللّٰهَ شَهِيدٌ عَلَى مَا لَعَشْتُونَ ۱۳
 كُلُّ مَا أَغْلَى الْكَيْدَابَ لَمَّ تَخْلُفُونَ عَنِ سَبِيْلِ اللّٰهِ مَن مَاتَ مَن
 تَعَمَّرَ لَهَا جَوْعًا وَ اللّٰهَ لَشَهَادَةً
 وَ نَا اللّٰهَ بِعَادِلِي عَمَّا لَعَشْتُونَ ۱۴
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
 إِنَّ لَعَشْتَكُمْ فَرِيضًا مِّنَ الَّذِينَ أُولُوا الْكَيْدَابَ
 مَزِيدٌ لَّعَدَى إِبْرَاهِيمَ كَالْمُحْرَمِينَ ۱۵

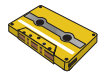
در این هفتاد

این آیه ۱۰۰ موردی از عنوان را از تبار گرامر کتب و با آن بخوانید و کلمات را
 تکرار کنید.

اصولاً با لفظ بین الشَّامِي وَ الْجَمِينِ
 بِسَبِيْلِ اللّٰهِ التَّيْنَتِ التَّيْنَتِ التَّيْنَتِ

لَمَّ تَخْلُفُوا لَمَّ تَخْلُفُوا لَمَّ تَخْلُفُوا لَمَّ تَخْلُفُوا
 وَ مَا لَعَشْتُمْ مَن تَخْلُفُوا لَمَّ تَخْلُفُوا لَمَّ تَخْلُفُوا
 كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حَلًّا لِّإِسْرَائِيلَ ۱۱
 إِلَّا مَا عَزَمَ إِسْرَائِيلُ عَلَى نَفْسِهِ مَن قَبْلَ أَنْ تَنْزَلَ التَّوْرَةُ
 كُلُّ قَوْمًا بِالتَّوْرَةِ فَالْقَوْمَ أَنْ تَخْلُفُوا صَادِقِينَ ۱۲
 فَمَنِ افْتَرَى عَلَى اللّٰهِ الْكُفْرَانَ مَن لَعَمْرَكَ
 فَسَاءَ لَعَنَكَ مَنَ الْعَالَمِينَ ۱۳
 كُلُّ ضَلَقِ اللّٰه
 فَالْبَعِيَّةَ بِمَلَّةِ إِبْرَاهِيمَ تَسْبِيحًا
 وَ مَا كَانَ مِنَ الشَّامِي كَمَن ۱۴

روش تدریس و تمرین قرائت

تدریس و تمرین، رفع اشکالات و تصحیح اشتباهات، تلفظ حروف خاص عربی، تکلیف و ارزش‌یابی این درس براساس روش کلی و مانند درس‌های قبل انجام می‌شود.

نکات خاص قرائت این درس

۱- تأکید بر حروف مشدّد، به ویژه تشدیدهای متوالی و مواردی که در اثر ادغام بیش می‌آید، و اتصال حرکت قبل از حروف ناخوانا به ساکن یا تشدید در ترکیب‌های تَنَالُوا الْبِرَّ، كُلُّ الطَّعَامِ، حَلًّا، تَنْزَلَ التَّوْرَةَ، فَاتُوا، بِالتَّوْرَةِ، فَاتْلُوهَا، فَمَنِ افْتَرَى، فَاتَّبِعُوا، لِلَّذِي، بِبِكَّةً، حِجِّ الْبَيْتِ، مَن اسْتَطَاعَ، اوْتُوا الْكِتَابَ، يَرُدُّوْكُمْ.

۲- توجه به ناخوانا بودن «و» در کلمه ی قَاوَلْتِك .

۳- توجه به حالت وقف بر ترکیب «تَنْزَلُ التَّوْرَةَ» که «ة» باید به «ه» تبدیل شود.

۴- موارد ادغام، اخفاء و اقلاب که ممکن است مورد سؤال باشند یا حروف مشدد را به وجود آورند: تُنْفِقُوا، حِلًّا لِّبَنِي، مِنْ قَبْلِ، اِنْ كُنْتُمْ، مِنْ بَعْدِ، بَيْتٍ وُضِعَ، مُبَارَكًا وَا، هُدًى لِّلْعَالَمِينَ، ءَايَاتٍ بَيِّنَاتٍ مَّقَامٌ، وَمَنْ كَفَرَ، عِوَجًا وَا، فَرِيقًا مِّنَ الَّذِينَ.

۵- تأکید بر تلفظ صحیح حروف خاص عربی، در صورتی که مهارت روخوانی و روان خوانی دانش آموزان در حد مطلوب باشد. کلمه های دارای حروف خاص عربی در این درس عبارت اند از: حَتَّى، تُحِبُّونَ، عَلِيمٌ، كُلُّ الطَّعَامِ، حِلًّا، حَرَّمَ، عَلِيٌّ، صَادِقِينَ، الْكَذِبِ، بَعْدِ، ذَلِكَ، هُمُ الظَّالِمُونَ، صَدَقَ اللهُ، فَاتَّبِعُوا، حَنِيفًا، وُضِعَ، لِلَّذِي، لِلْعَالَمِينَ، حِجُّ الْبَيْتِ، مَنْ اسْتَطَاعَ، عَنِ الْعَالَمِينَ، تَعْمَلُونَ، تَصُدُّونَ، تَبْعُونَهَا، عِوَجًا، بِغَافِلٍ، عَمَّا، تُطِيعُوا، مِنَ الَّذِينَ.

۶- پرهیز از افراط و تكلّف ورزیدن در تلفظ حروف.

روش تدریس مفاهیم (کار در کلاس)

جدول ۱ (کلمات)

کار در کلاس

تمرین اول - جدول ذرا با استفاده از کلمات داده شده کامل کنید و سعی کنید
حالات کلمات را به خاطر بسازید.

افعال می‌کنند - می‌زنند - جایگاه - نیکان - راست گفت

پدر	پدر	تفاهم	تفاهم
خاستن	خاستن	از - یلا	تست - مگر
تُفَفِقُونَ تُفَفِقُوا	تُفَفِقُونَ تُفَفِقُوا	أهلاً	میزبان
مَنَالٌ	مَنَالٌ	آبرار	
مِلَّةٌ	مِلَّةٌ	بمطهران	

شکل و روش این جدول، تکمیل و آموزش آن مشابه جدول تمرین اول درس‌های گذشته است.

چند نکته

۱- **تُفَفِقُوا:** همان‌طور که قبلاً در تمرین چهارم درس سوم اشاره شد، گاهی لازم است فعل مضارع را به صورت مضارع التزامی - یعنی بدون پیشوند «می» - بیاوریم. در این درس، عبارت «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا...» را باید به همین صورت معنا کرد ولی از آن‌جا که کلمه‌ی «انفاق کنید» ممکن است با فعل امر اشتباه شود، باید توجه دانش‌آموزان را به آن جلب کرد.

- کلمه‌ی «تُفَفِقُونَ» در این درس آمده است و وجود آن در جدول کلمات است.

۲- **مِلَّةٌ:** هم به معنای آیین و دین است و هم به معنای گروه و قوم.

۳- **إِنْ...أَلَا**: توجه داشته باشید که این ترکیب که کلمات دیگری در میان آن قرار می‌گیرند، در فارسی معادل «نیست ... مگر» می‌باشد. یعنی، هم در عربی بین «إِنْ» و «أَلَا» و هم در فارسی بین «نیست» و «مگر» فاصله وجود دارد و کلماتی در این فاصله قرار می‌گیرند.

۴- **أَبْرَار**: جمع «بَرّ» به معنای «شخص نیک» است. و «بَرّ» به معنای «نیک»، «بَرّ» به معنای «شخص نیک» و «بَرّ» به معنای «خشکی» هم‌ریشه‌اند.

تمرین دوم - عبارتهای قرآنی را به تک تک هم‌گروه خود صدا کنید.

وَمَا كُنَّا بِمُعْجِزِينَ	وَمَا كُنَّا بِمُعْجِزِينَ
لَهُمْ أَجْرٌ	لَهُمْ أَجْرٌ
وَمَا كُنَّا بِمُعْجِزِينَ	وَمَا كُنَّا بِمُعْجِزِينَ
وَمَا كُنَّا بِمُعْجِزِينَ	وَمَا كُنَّا بِمُعْجِزِينَ
وَمَا كُنَّا بِمُعْجِزِينَ	وَمَا كُنَّا بِمُعْجِزِينَ
وَمَا كُنَّا بِمُعْجِزِينَ	وَمَا كُنَّا بِمُعْجِزِينَ
وَمَا كُنَّا بِمُعْجِزِينَ	وَمَا كُنَّا بِمُعْجِزِينَ
وَمَا كُنَّا بِمُعْجِزِينَ	وَمَا كُنَّا بِمُعْجِزِينَ
وَمَا كُنَّا بِمُعْجِزِينَ	وَمَا كُنَّا بِمُعْجِزِينَ

جدول ۲ (ترکیب‌ها)

به روش دروس قبل، دانش‌آموزان این تمرین را با نظارت دبیر محترم در کلاس انجام می‌دهند و تصحیح می‌کنند.

برخی نکات مهم در این جدول، به شرح زیرند.

۱- **وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ**: و آنچه انفاق می‌کنید از خوبی (خیر). در قرآن کریم، «خَيْر» هم به معنای مطلق «خوبی» و هم به معنای «مال» به کار رفته است. منظور از این عبارت این است: آنچه از اموال خود انفاق می‌کنید.

۲- **إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ**: قطعاً من می ترسم از خدا. حرف «از» معنای جمله را روشن می کند. ترس از خدا یعنی توجه داشتن به مقام بزرگ و الهی او، قدرت بی پایانش و عمل کردن به دستورات او که موجب رستگاری ابدی انسان است.

۳- **إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ**: نیست آن جز ذکری (یادی) برای جهانیان. منظور از «هُوَ»، قرآن کریم است.

۴- **حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ**: تا بیاید تو را (به سوی تو) یقین. گفته اند که در این عبارت، منظور از «یقین» مرگ است؛ یعنی، تا مرگ تو فرا رسد.

جدول ۳ (تکمیل ترجمه ها)

با این نوع تمرین، فواید آن، روش آموزش و نکات آن در سال گذشته و در درس دوم امسال آشنا شده ایم.

۱- دانش آموزان کلمه‌ی «صدقوا» را خوانده اند اما معنای «صَدَقَ» را می دانند و معنای «صدقوا» را خود باید نتیجه بگیرند.

۲- معنای «علائیه» قبلاً گفته نشده اما در زبان فارسی و برای دانش آموزان معلوم است.

جدول ۴ (کاربرد ضمیر فصل)

در این تمرین به ضمیر فصل اشاره شده است. ضمیر فصل بین مبتدا و خبر می‌آید و بر معنای آن تأکید می‌کند و اغلب معنای حصر می‌دهد. بنابراین، جمله‌هایی را که با ضمیر فصل می‌آیند، به چند صورت می‌توان معنا کرد؛ مثلاً «أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ» الف: ایشان همان رستگارانند؛ ب: ایشان قطعاً رستگارانند؛ پ: ایشان رستگارانند.

ترجمه‌ی اول صحیح‌تر و دقیق‌تر است؛ زیرا با آوردن کلمه‌ی «همان» به جای «هم»، معنای حصر و معنای «فقط» را در فارسی می‌دهد. ترجمه‌ی دوم که معنای تأکیدی دارد نیز درست است و ترجمه‌ی سوم دارای کمی اغماض ولی ساده‌تر است. توجه دانش‌آموزان را به این ترجمه‌ها و تفاوت‌های جزئی آن‌ها جلب می‌کنیم. به‌ویژه که در بسیاری از این گونه عبارات‌های قرآنی تأکیدهای جداگانه‌ای وجود دارد؛ مانند عبارات‌های دوم تا پنجم همین تمرین.

پاداش رسالت

لَقَدْ أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا
وإنذارًا ولقد اتواكُم برسالاتنا
بما نزلنا من الذكر والقرآن.

همگره من برای رسالت پاداش از شما
نی خواهم به جز دوستی خوشنامی.

ای پیامبر خدا،
ایم من فرماید: «ما کیس خوشبختی که
دوستی آید، پاداش رسالت پاداش خداست.
آنکه ایم این عالمین آیت دیگری را
در عظمت اعلیٰ بیست پاداش اکرم که در قرآن
آمده است تلاوت می کند.

همگره ذات و معرفت از گفتار خویشتن پاداش شده می رود؛ لذا را به خدا سوگند
خویشمان و از بکار پاداش که بر قرآن آمده استمان تسلیجید!

ایم من فرماید: «به خدا سوگند، بدون شک ما همان هستیم، همگره گران سر به
آسمان بلند کرده و می گوید: «خدا را من از دستان خدایان پاداش بزرگم».

پیام قرآنی

لَمَّا أُرْسِلْتُ لِلنَّبَاِ لَمَّا دَعَبْتُ عَذَابَهُمُ الَّذِي حَسِبُوا أَنَّ النَّبِيَّ لَا يُظَاهِرُهُمْ

۱. شعری ۳۳
۲. کتاب بشارت، ج ۲، ص ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰.

پاداش رسالت

همگره شای که تحت تأثیر نبیجات سوء، پنداشه
از راه گرفته است، هر میان کاروان پاداشدگان کیلا،
مستحسن به ایمان زین عالمین (ع) می آید. همگرف
صحت را برهم می شکافد و خود را به ایمان می رساند
و سر را به سوی آن حضرت بلند کرده و می گوید:
«ایم من خدای را که شما را هلاک کرد و بنده را بر شما
مسلط گرداند.»

ایم زین عالمین (ع) نظری بر او می افکند و چون متوجه
می شود که که حق و باطل بر او مشاهده شده، می فرماید:
ای همگره آیا قرآن خواندای؟
همگره پاسخ می دهد: آری!
- آیا این آیه را خواندای؟

هدفها

- ۱- آشنا کردن دانش آموزان با جایگاه اهل بیت (ع) در قرآن
- ۲- آشنا کردن آنان با برخی آیات مربوط به اهل بیت (ع)
- ۳- علاقه مند کردن دانش آموزان به آشنایی با جایگاه اهل بیت در قرآن.

روش تدریس

- ۱- روخوانی متن درس توسط دانش آموزان
- ۲- روخوانی و جمع خوانی متن پیام قرآنی توسط دبیر محترم و دانش آموزان
- ۳- گفت و گوی دبیر محترم و دانش آموزان درباره ای اهل بیت (ع)

۴- گفت و گو درباره‌ی امام زین العابدین (ع).

نمونه موضوعات برای گفت و گوی بیش تر دانش آموزان

- ۱- استخراج متن کامل روایت و قرائت آن در کلاس توسط دانش آموزان
- ۲- اجرای نمایش نامه از متن درس توسط دانش آموزان
- ۳- چه آیات دیگری در فضیلت اهل بیت (ع) در قرآن آمده است؟

منابع برای مراجعه

- ۱- تفسیر نمونه ؛ جلد ۴، صفحات ۴۲۶ تا ۴۴۰، انتشارات دارالکتب الاسلامیه.
- ۲- تفسیر نمونه ؛ جلد ۵، صفحات ۱۴ تا ۲۲، انتشارات دارالکتب الاسلامیه.
- ۳- تفسیر نمونه ؛ جلد ۲، صفحه ۴۲۰، انتشارات دارالکتب الاسلامیه.
- ۴- تفسیر نمونه ؛ جلد ۱۷، صفحه ۴۴۲، انتشارات دارالکتب الاسلامیه.
- ۵- تفسیر موضوعی نمونه، بخش جهان بینی و امامت و ولایت. آیت الله ناصر مکارم شیرازی، ناشر مدرسه امام امیرالمؤمنین (قم) مهرماه ۱۳۷۰.

روش بررسی تکلیف انس با قرآن در خانه (قسمت ب)

به روش درس‌های قبل، ابتدا تکلیف دانش‌آموزان را بررسی می‌کنیم. سپس با پرسش از ایشان به ارزیابی نحوه خواندن عبارت‌ها و ترجمه‌ی آن‌ها می‌پردازیم. برخی نکات مهم در این جدول، به شرح زیرند.

۱- **إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ**: قطعاً اولین خانه‌ای که بنا شد برای مردم. در این عبارت، «أَوَّل» به صورت «اولین» یا «نخستین» و «بَيْتٍ» به صورت «خانه‌ای که» معنا می‌شود.

۲- **لَلَّذِي بِنَاكُمْ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ**: همان که در مکه است، مبارک و هدایت برای جهانیان است. یعنی، خانه‌ی خدا (کعبه) که در مکه بنا شده، اولاً، خانه‌ی مردم و ثانیاً، منشأ برکت و هدایت برای همه‌ی جهانیان است. این خانه نماد روشن توحید و یکتاپرستی بر روی کره‌ی زمین است و یکتاپرستی نیز اساس برکت زندگی دنیوی و هدایت انسان‌ها در دنیا و آخرت است.

۳- **فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ**: در آن (یعنی کعبه) دلایل (نشانه‌های) روشن (مانند) مقام (جایگاه) حضرت ابراهیم وجود دارد. در کعبه و مسجدالحرام نشانه‌های بسیاری از پیامبران گذشته و از جمله مقام حضرت ابراهیم وجود دارد. حضرت ابراهیم که پدر ادیان توحیدی (یهودیت،

مسیحیت و اسلام) است، بنیان‌گذار این خانه است؛ در نتیجه، توجه به این خانه و تکریم آن بر همه‌ی پیروان سه دین بزرگ توحیدی واجب است.

۴- وَ مَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا: و هرکس داخل شود در آن، هست در امان و امنیت. به جایگاه حرف «در» توجه کنید. منظور این است که هرکس وارد مکه شود، در امان و امنیت است و از هرگونه تعرض باید در امان باشد.